

Gut Hermannsberg Hoogvlieger

TEKST: RENÉ VAN HEUSDEN FOTOGRAFIE: GUT HERMANNSBERG

Gut Hermannsberg in het hart van de Nahe is een paradijselijke locatie. Met steile riesling-wijngaarden, een markant bedrijfsgebouw, een aangenaam gastenverblijf en een subliem uitzicht vanaf het terras. Dankzij Pruisisch initiatief rond 1900 is het huidige Gut Hermannsberg ontstaan. Opgezet als modelwijngoed, in de versukkeling geraakt en nu een herrezen ster.

Op het etiket van Gut Hermannsberg staat in kleine letters *vormals Königlich-Preußische Weinbaudomäne Niederhausen-Schloßböckelheim*. Heerlijk, die Duitse namen! Gut Hermannsberg werd in 1902 door de staat Pruisen gesticht als modelbedrijf, nadat twee jaar tevoren in Bad Kreuznach al een wijnbouwschool geopend was. De bedoeling van dit alles was om een kwaliteitsimpuls te geven aan de regionale wijnbouw. Rond de eeuwwisseling was die er beroerd aan toe, als gevolg van phylloxera en schimmelziektes. Ook ontbrak het aan een eigen identiteit. De wijnen werden niet onder de noemer Nahe verkocht, maar als Rheinwein of Rudesheimer. Ondanks allerhande stimuleringsmaatregelen zou het nog wel tot 1971 duren voordat de Nahe erkenning kreeg als zelfstandig gebied.

ADELAAR BLEEF

De eerste stokken werden in 1903 geplant, in volledig met de hand aangelegde, nieuwe wijngaarden waarvan de bodem in een enkel geval met mijnafval verbeterd was. Vier jaar later volgden de eerste Amerikaanse wortelstokken als remedie tegen de phylloxera. Dat niet op een mark meer of minder gekeken werd, blijkt uit het in Jugendstil gebouwde hoofdgebouw, tegenwoordig een beschermd monument.

Het nieuwe pershuis met koperen wand en uitzicht op de Kupfergrube

Van mijn naar wijn

Giftig koper in de wijngaardbodem als gevolg van spuiten is problematisch, koperaders onder je wijngaard is een ander verhaal. De wijngaard Kupfergrube dankt zijn ontstaan zelfs aan een voormalige kopergroeve. Pruisische dwangarbeiders werden ingezet om het ruige, rotsachtige terrein om te vormen tot wijngaardterrassen. Prettig werk zal dat niet geweest zijn, maar het resultaat is indrukwekkend.

Een hoogtepunt in de geschiedenis van het domein was de legendarische jaargang 1921, toen een Trockenbeerauslese geogst werd met het recordmostgewicht van 308 °Öchsle!

Omdat door de catastrofaal afgelopen Eerste Wereldoorlog de Pruisische monarchie het veld had moeten ruimen, was de naam toen al veranderd in Staatsweinbaudomäne. Na de Tweede Wereldoorlog en de opheffing van Pruisen kwam het bedrijf in bezit van het nieuwe Bundesland Rheinland-Pfalz. Op de etiketten bleef echter onverminderd de intimiderende rijksadelaar prijken. In 1998 werd het kwalitatief nogal afgezakte wijngoed geprivatiseerd en ging het Gutsverwaltung Niederhausen-Schloßböckelheim heten.

In 2009 veranderde het opnieuw van eigenaar, na aankoop door financier Jens Reidel. Die heeft er alles aan gedaan om er weer een topper van te maken. De nieuwe keldermeester Karsten Peter kreeg daarvoor de vrije hand. Ook kwam er een nieuwe naam: Gut Hermannsberg, verwijzend naar de wijngaard die het in alleenbezit heeft. Op de etiketten verscheen wederom een adelaar. Groter dan zijn voorganger, maar minder eng.

VOER VOOR BODEMFREAKS

Gut Hermannsberg heeft nog 30 van de oorspronkelijke 45 hectare wijngaarden. Een kwestie van concentratie op uitsluitend eersteklas terroirs. Het bezit is verdeeld over zes *Einzellagen* die alle geklasseerd zijn als VDP Grosse Lage. Een unieke situatie. Ze zijn in meerderheid gesitueerd in de directe omgeving van het domein. In Niederhausen Hermannsberg, Steinberg en Kertz, in Schloßböckelheim Kupfergrube en, enkele kilometers verderop, Bastei in Traisen en Rotenberg in

'We hebben met de oogst 2015 iets in de kelder waarvan we zeggen: dit wilden we bereiken'

Altenbarnberg. Een lijstje om van te watertanden, al ontbreekt uitgerekend de fameuze Hermannshöhle.

Hoewel de Lagen dicht bij elkaar liggen, zijn de onderlinge bodemverschillen enorm. Oorzaak daarvan is het turbulente geologische verleden, met volop vulkanisme in dit deel van de Nahe. Voer voor bodemfreaks, want je vindt hier formaties als porfier, melafier, latiet, rhyoliet, leisteen, schalie en Rotliegendes. Om nog maar te zwijgen van de eindeloze variaties in bovenlagen en ligging.

EIGENWIJZE WIJNGAARDEN

Die bodems aan de Nahe vormen een walhalla voor producenten die terroir hoog in hun vaandel hebben staan. Vanzelfsprekend komt maar één druif in aanmerking om alle nuances te vertalen: riesling. Bij Gut Hermannsberg vormt die dan ook 95% van de aanplant. En hoe ga je daar vervolgens mee om? Karsten Peter vat zijn werkwijze kernachtig samen: "Zoveel mogelijk doen in de wijngaard en zo weinig mogelijk in de kelder. Bij wijngaarden met een markant individueel profiel is er geen standaardrecept dat je voor al je wijnen kunt gebruiken. Je moet je schikken naar wat die Lagen jou voorschrijven. Je moet ze koesteren, met compost en begroening. Sommige zijn te assembleren, andere zo eigenzinnig dat ze met elkaar botsen. Ze vragen extra respect wanneer je bedenkt dat ze handmatig zijn aangelegd." Ter illustratie laat hij drie *Ortsweine* met veelzeggende namen proeven: Steinterrassen, Schloßböckelheimer Vom Vulkan en Niederhäuser Vom Schiefer. Je kunt ze net zo goed *Terroirweine* noemen, want ze staan voor bodemtypes. De eerste komt uit de Lagen Kertz, Steinberg en Rotenberg, de tweede uit Kupfergrube en de derde uit Hermannsberg. Ook al worden ze alle drie gekenmerkt door nadrukkelijk aanwezige mineraliteit, je hebt telkens met totaal andere 'persoonlijkheden' te

Gut Hermannsberg (foto: Klaus Müller)

Sekt

De productie van Gut Hermannsberg bestaat overwegend uit droge wijnen. Allemaal Qualitätswein, volgens het model van VDP. Daarnaast produceert het ook enkele mooie zoete wijnen met predicaat. In 2013 werd bij wijze van nieuwe activiteit de eerste sekt gemaakt. Het is de bedoeling daarvan de komende jaren veel werk te maken, met voor de beoogde topcuvée uit de Kupfergrube een kelderrijping van 48 maanden.

maken. Fascinerend. Echte aanraders ook.

RUST EN TIJD

Die individuele bodemexpressie is volgens Peter te danken aan de vele oude stokken met leeftijden tot wel zeventig jaar, aan beperkte rendementen én aan spontane vergisting. Alleen basiswijnen als de aantrekkelijke Just Riesling! uit jonge wijngaarden die nog in hun sturm-und-drangperiode verkeren (lees: nog geen vijftien jaar zijn) krijgen gecultiveerde gist.

Grosse Gewächse, de droge topwijnen, zijn voorbehouden aan slechts drie Lagen: Hermannsberg, Kupfergrube en Bastei, en dan alleen van hun oudste stokken. Peter streeft ernaar zijn Grosse Gewächse meer tijd te geven alvorens ze te bottelen. "De primeurproeverij in Wiesbaden, minder dan een jaar na de oogst, komt te vroeg voor zulke wijnen. Vroeger was men verstandiger door meer geduld te oefenen. Kupfergrube 2014 heb ik bewust twee winters in de kelder op zijn gist laten liggen."

Aan de wijnen uit 2015 zijn we dus nog lang niet toe, maar de geproefde Guts- en Ortsweine doen wel iets moois vermoeden. Hoewel Peter geen praatjesmaker is, is hij trots op wat er sinds 2009 bereikt is, met 2015 als voorlopige bekroning: "We hebben met de oogst 2015 iets in de kelder waarvan we zeggen: dit is waar we de afgelopen jaren naartoe gewerkt hebben en wat we wilden bereiken." Met dank aan Pruisen.

Importeur

Wijnkoperij Okhuysen.

Karsten Peter